

Dosarul nr. 3r-208/23 (2-22063120-01-3r-09082023)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – V. Chisilița
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

DECIZIE

13 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Aliona Donos

examinând recursul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova,
în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oleg Pohilă
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu privire la anularea actului
administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului
administrativ favorabil,

împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost declarat inadmisibil apelul înaintat de Uniunea Avocaților din Republica
Moldova împotriva hotărârii din 19 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 05 mai 2022, Oleg Pohilă s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în
contencios administrativ împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu
privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și
obligarea emiterii actului administrativ favorabil. Astfel, reclamantul a solicitat a
declara neîntemeiat răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 04
aprilie 2022 prin care i s-a refuzat în cererea prealabilă de a fi încasată suma de 15
000 lei, cu încasarea în beneficiul său a sumei respective.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,
s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Oleg Pohilă împotriva
Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu privire la anularea actului
administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului
administrativ favorabil, fiind anulat refuzul Uniunii Avocaților din Republica

Moldova nr. UA/285/2022 din 04.04.2022 de restituire a taxei pentru examinarea dosarului de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat; s-a obligat Uniunea Avocaților din Republica Moldova să emită actul administrativ individual prin care să restituie lui Oleg Pohilă suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei, achitată în calitate de taxă pentru examinarea dosarului de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

La 10 ianuarie 2023, Uniunea Avocaților din Republica Moldova a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii menționate, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul înaintat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova împotriva hotărârii din 19 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, deoarece apelantul nu a prezentat motivarea apelului în temeiul art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 14 iulie 2023, Uniunea Avocaților din Republica Moldova a declarat recurs împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului, s-a invocat faptul că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a declara inadmisibil apelul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, or hotărârea motivată nu i-a fost adusă la cunoștință avocatului Procopie Zaharia, care reprezintă interesele apelantei.

Astfel, recurenta a solicitat repunerea în termen a recursului, admiterea cererii de recurs, casarea încheierii instanței de apel, repunerea în termen a apelului, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei și argumentele din referință, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Totodată, în sensul art. 241 alin. (3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art. 233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 236 alin. (2) lit. d) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ, coroborate cu prevederile art. 241 alin. (3) și art. 242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul

administrativ, potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termen, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Conform art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din actele cauzei cert rezultă că, la 27 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a emis, fără participarea părților, încheierea recurată, iar la 28 iunie 2023, încheierea a fost notificată recurentei prin poșta electronică la adresa indicată de aceasta: uniunea.avocatorilor.rm@gmail.com, precum și avocatului Procopie Zaharia la adresa electronică: procopius5@yahoo.com (f.d. 72).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 15 de zile prevăzut la art. 242 din Codul administrativ, pentru exercitarea căii de atac recursul, a început să curgă din data de 29 iunie 2023, ziua imediat următoare de la data notificării încheierii instanței de apel, și a expirat la 13 iulie 2023, aceasta fiind ultima zi în care recurenta a fost în drept să depună recursul.

În pofida celor enunțate, recurenta nu s-a conformat prevederilor legale și a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău cererea de recurs la 14 iulie 2023 (f.d. 79-88), după expirarea termenului legal, solicitând repunerea acestuia în termen, dar fără a aduce argumente întru justificarea omiterii acestuia.

Astfel, dat fiind faptul că omiterea termenului de depunere a recursului nu a fost motivată de către recurentă, cererea de repunere în termen urmează a fi respinsă, fiind aplicabilă, la caz, sancțiunea procedurală, prevăzută de art. 243 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, întrucât termenul de recurs prevăzut la art. 242 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință declararea recursului ca inadmisibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Din cele constatate rezultă că, culpa depunerii peste termenul stabilit de lege a recursului, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentei, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Drept urmare a celor expuse, soluția de declarare a recursului depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de repunere în termen a recursului

și de a declara recursul depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova ca inadmisibil.

Conform art. 243 alin. (1), lit. a) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge cererea depusă de Uniunea Avocaților din Republica Moldova cu privire la repunerea în termenul de recurs.

Se declară inadmisibil recursul depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos